

כאיל תערוג גליון 17 בשלח תשע"ד

פנינים על פרשיות השבוע וענינא דיומא, ממרן רבן של ישראל רבנו
בעל האילת השחר שליט"א, מספריו הק' ומכתבי תלמידים

מתורת הפרשה

ולא קרב זה אל זה. (בשלח יד, כ)

ודרשו בגמ' סנהדרין לט, ב "באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה וכו' א"ל הקב"ה מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני, אריב"ח הוא אינו שש אבל אחרים משיש". יש להבין הרי אם נגזרה גזירה זו על מצרים ולא הועילה מדת הרחמים שהיא ללא גבול, ובמיוחד על ציבור שהרי על ציבור יש הנהגת רחמים מיוחדת, כענין שמצינו בסדום שמעט צדיקים היה בכוחם להגן על סדום כולה, על כרחך שהגיעו לדיוטא תחתונה עד שאף מדת הרחמים הסכימה לגזירת כליה משום שכבר אבדה מהם כל תוחלת ותקוה, כל זה נגרם כתוצאה מכך שהמצרים עצמם ברוב שחיתותם ומעלליהם הביאו עליהם את הרעה הזאת, והם עצמם נהיו מהות של רע ולא רק מעשיהם, וכעין זה מצינו אצל עמלק אשר הוא היחיד שאמרה עליו תורה תמחה את זכר עמלק לדורי דורות משום שהוא עצמו נעשה רע ואת הרע צריך לשרש ולעקור מן העולם. ואם כך הוא הדבר, אם כן מהו הענין שלא לומר שירה, ועוד הרי אם לפני הקב"ה יש צער כביכול על אבדן בריותיו למה ישמחו ישראל הלא נאמר והלכת בדרכיו הדבק במדותיו ומדוע דווקא המלאכים צריכים להמנע לשיר מטעם זה.

עוד יש להבין את דברי המהרש"א שם ששמעם שאחר שאמרו ישראל שירה אף מלאכי השרת אמרו ומה טעם. וביאור הענין נראה, שהקב"ה השליט את האדם על הבריאה כמו שכתוב כל שנה תחת רגליו, ותכלית עבודת האדם היא להגביר הטוב ולעקור את הרע, כאשר מתמלא הייעוד עקירת הרע ודאי שיש שמחה גדולה וכלשון שתקנו חז"ל תפילות ימים נוראים ובכך צדיקים יראו וישמחו וכו' יעלוזו וכו' ברינה יגילו וכו' וכל הרשעה כולה כעשן תכלה כי תעביר ממשלת זדון, הרי שיש שמחה בעקירת וכילוי הרע. אם אכן מצרים הגיעו למצב זה שנהיו עצמם רע, הרי בעקירתם מן העולם יש שמחה יתירה לישראל שעיקר עבודתם לעקור ולבער הרע מן העולם, ואם אצל ישראל שייכת שמחה מדוע איפוא אין שמחה לפני הקב"ה על עקירת הרע. אלא משום שמכל מקום מעשיהם והנהגותיהם של מצרים היו מכח הבחירה ואם מצרים בחרו ברע לא יכולה להיות שמחה לפניו ית' אך כל זה רק לגבי הקב"ה אך לעומת זאת אצל ישראל שייך ענין של שמחה ושירה וכו' לא שייך אצל ישראל אשר עליהם מוטל הציווי להלחם ברע ולעקור אותו, אבל המלאכים שאין להם ציוויים וכל ההשפעה שלהם היא מאת ה' הרי כיון שאין זה הרצון הגמור לפניו יתברך לא שייך אצלם שירה.

המהרש"א מפרש את ראיית הגמ' מהפסוק ולא קרב זה אל זה שביקשו מלאכי השרת לומר שירה שכאן נאמר זה אל זה ובמלאכים נאמר וקרא זה אל זה, לכאורה מה השייכות זה לזה ומנין הראיה לדבר.

הנה התרגום מתרגם את הפסוק וקרא זה אל זה ומקבלין דין מן דין כלומר המלאכים אין להם מעצמם כלום אלא הם מקבלים השפעה זה מזה, כל אחד מן הגבוה ממנו עד השי"ת בכבודו ובעצמו וזהו שנרמז בפסוק ולא קרב זה אל זה, שלא קיבלו השפעה זה מזה לומר שירה שהרי לא היתה שמחה לפניו ית'. אמנם אחר שאמרו ישראל שירה מתוך גודל השמחה על עקירת הרע אז כבר מילאה השמחה את כל הבריאה, ואף בשמים נהייתה שמחה ע"י שאמרו ישראל שבח והודאה שנתקדש שמו ית' בעולם ונגרמה נחת רוח גדולה לפניו ית' ואז גם המלאכים אומרים שירה. (ימלא פי תהלתך ח"א עמ' קפ"ט, ונערך ע"פ טללי אורות כאן).

הפסוק בשלח

רש"י בספר שופטים ה' ג' על הפסוק בשירת דבורה שמעו מלכים וגו' כתב לבאר את כפל הלשון אנוכי לה' אנוכי אשירה. וז"ל אנכי אנוכי כפול שמעתי מדרש אגדה (ילק"ש ב' מ"ז) לא קיפח הקב"ה שכר תבור וכרמל שבאו למי"ת לתת עליהם את התורה וחזרו בבושת הפנים, אמר להם הקב"ה סוף שאני פורע לכם כפלים נאמר בסיני שמות כ' ב' אנוכי ה' אלקיך, בתבור יאמר אנכי אנוכי נאמר בסיני אנוכי ה' אלקיך בכרמל יאמר כפול מלכים א' י"ח ל"ט ה' הוא האלקים ה' הוא האלקים בימי אליהו עכ"ל.

ולכאורה יש להבין מה שייך כלל שיגיע שכר להרים שבאו למתן תורה ומהו פשר השכר שקיבלו. וביאר רבנו שליט"א (ער"ח ניסן ס"ב) כי הסיבה שבאו ורצו שעליהם תינתן התורה היא מגודל תשוקתם שיצא מהם קידוש ה' וכבוד שמים שזהו ויסוד כל הבריאה כולה שיהיה מהם כבוד שמים וכמו שכתוב (ישעיהו מ"ג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו כל הבריאה כולה משתוקקת שיהיה להם שייכות לתורה. וע"כ גם ההרים רצו איזה שייכות לתורה ע"י שהיא תינתן עליהם עד כדי כך שכאשר לא זכו לכך הם חזרו בבושת הפנים, מה פרע להם הקב"ה שאכן יהיה מהם קידוש שם שמים זהו השכר הגדול שנקרא שהקב"ה פורע להם הר תבור ע"י הנס שנעשה בו אומרים בני"א אנוכי לה' אנוכי אשירה יוצא מזה אותו קידוש שם שמים וכך גם הכרמל שאמרו עליו ה' הוא האלוקים ועוד מי אמר זאת אנשים שזמן קצר קודם לכן אמר להם אליהו הנביא עד מתי אתם פוסחים על שני הסעיפים אם הבעל לכו אחריו וגו'. זאת אומרת שהיו מסופקים ובכל זאת אחרי שירדה האש לאליהו היה קידוש ה' כה גדול שכל כלל ישראל אמרו כולם ה' הוא האלוקים זהו השכר שפרע להם הקב"ה. (עלי ורדים סוטה עמ' נ"ח, וע"ע בימלא פי תהלתך ח"ב עמ' רט"ו ע"ד).

ענין בפרשה – אוכלי המן – אברכים

הנה רבנו שליט"א מלבד אשר נושא את משא העם, אמנם עיקר הנשיאה הוא של אלפי אברכים שנושא אותם על כתפיו, ועומד על גבם של ראש הכוללים, שהקימו מכוחו כוללים מדן ועד באר שבע, באופן מפליא ביותר שכמעט אין עיר או כפר שגרים בו עמלי תורה שאין שם כולל לאברכים. והן בדברים המפורסמים, והם בדברים הנסתרים שנתמכים בזכותו אלפי האברכים כ"י. ובהרבה הזדמנויות מרבה רבנו לדבר על מעלת האברכים אוכלי המן, שחיים בנסים נסתרים וגלויים, וקיבצנו כאן מעט מדברי רבנו, וכמה מעשים מופלאים שזכו אברכים להיות מאוכלי המן, ולראות בישועת ה'.

תורה מתוך הדחק - על רדיפה התורה ולומדיה אל תגעו כמשיחי

שח רבנו: על הפסוק בקהלת 'אחד מאלף מצאתי' אומר המדרש כי אלף נכנסים למקרא ואחד יוצא להוראה. מנינם של האברכים בני התורה עומד כיום על מספר מבורך - כן ירבו, הללו משקיעים את עצמם בלמוד התורה כי הם חיינו, כשעצם הלמוד הוא התכלית: תורה לשמה, לשם תורה. אולם מלבד זאת כדי לקיים את המסורה יש צורך ביוצאים להוראה. במספר הלומדים כיום כ"י, אין די כדי להוציא את הכמות הנדרשת ליוצאים להוראה. כלל ישראל ועולם התורה בפרט זקוק למספר הרבה יותר גדול של מרביצי תורה ומוסריה - ראשי ישיבות, דיינים, רבנים, מגידי שעורים, מלמדי תשב"ר ועוד. אם כן, הרי אנחנו חייבים להרבות ספסלי הלימודים בבית המדרש ולא חלילה לנסות למעטם. כי אלף נכנסים ואחד יוצא. זאת מלבד הצורך להרבות לומדים תורה לשמה, אי אפשר לוותר אפילו על אחד, אסור לגעת. חלילה מלמעט...

ואם תאמרו כיצד יתקיימו בגלל הגזרות, ומה חלילה עלול העוני לגרום, עדיף שיחיו כעניים ולא יחיו כעשירים, מבני עניים תצא תורה. מהם ייצאו תלמידי החכמים, לאורך כל הגלויות התנסה כלל ישראל בנסיונות קשים. אולם המציאות הוכיחה כי העניים הם שהחזיקו מעמד, למרות התלאות. דווקא בקרב בעלי הממון, היו כאלה שכשלו ולא עמדו בנסיון. נסיון העושר גרם לרבים להכשל והם הפסידו את בניהם ואת צאצאיהם שסרו מדרך התורה והמסורה, לעומתם העניים, שמרו על מסורת התורה ועמדו בנסיון הקשה. עיינו ראו והמציאות הוכיחה שבכל המדינות שבהם למדו תורה מתוך הדחק, נשמרה מסורת התורה, ובמקומות אחרים בהם למדו מתוך הרווחה, התפשטה רוח ההשכלה הארורה וחוללה שמות בכרם בית ישראל, עד שעזבו את רוח ישראל סבא.

ואל אותם הסבורים כביכול האברכים בני התורה מסכנים הם ובאים אתם לעזור להם, אם תבואו לאברכים החובשים את ספסלי בית המדרש הם יאמרו לכם כי הם נמצאים בגן עדן, כאשר תאמרו להם שבאתם להוציא אותם ממסכנותם, כביכול, הם ינודו לכם כאינם מבינים ומוחים: כי הרי למרות הקשיים הכלכליים הם הרי ברומו של עולם, 'אשריהם בעולם הזה וטוב להם לעולם הבא' הניחו להם אל תגעו במשיחי אל תגעו. גם האליאנס ניסו ללמד את בני התורה מקצוע כביכול להיטיב להם ומה יצא מכך הרס של כלל ישראל הרס...

קיום תורה אינו כדרכי הטבע

המשיך רבנו ואמר: בדרך כלל כל האברכים לומדים תורה מתוך הדחק ולא ברחבות, ובן אדם שהוא מתוך דחק הוא ממורמר, אבל זה מפני שהוא לא יודע עד כמה חשוב בעיני הקב"ה מה שהוא לומד תורה מתוך הדחק כמו שחז"ל אומרים סנהדרין כ, א על הפסוק שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל, שקר החן זה דורו של משה, ואח"כ דורו של חזקיה, ומה זה אשה יראת ה' היא תתהלל זה דורו של ר' יהודה בר אילעי שהיו ששה מתכסין בטלית אחת.

יוצא שכל מה שלמדו תורה בימי חזקיה שנעץ חרב בבית המדרש ואמר מי שלא יעסוק בתורה ידקר בחרב, וכן דורו של משה רבינו הרי כל כלל ישראל למדו תורה, וכל זה לא חשוב כ"כ כמו דורו של רבי יהודה בר אילעי שהיו מתכסין ששה בטלית אחת שהיו עניים ולומדים תורה מתוך הדחק.

נמצא שזוהי החשיבות הכי גדולה מה שיש, ואדרבה מחמת זה גופא ה' צריך להיות לבן אדם כ"כ שמחה עד שלא יהי' לו שום משהו של עצבות של עגמת נפש, שהרי הוא הכי מאושר הוא לומד תורה מתוך הדחק, כי אם זה לא מתוך הדחק זה לא כ"כ חשוב דורו של חזקיה למדו תורה כל הדור למדו תורה, אבל לא מתוך הדחק רק דורו של רבי יהודה בר אילעי שלמדו תורה מתוך הדחק זוהי החשיבות הכי גדולה. (במשנתם חג השבועות עמ' לד לה)

הכשרה מקצועית לאברכים

ומעידים בני הבית - שפעם הגיע גביר אדיר לביתו ובידיו המחאות בסכום דמיני (מאה מליון דולר) שהוא מוכן להקדיש עבור הכשרה מקצועית לאברכים, על מנת שהללו יצאו למעגל העבודה. מדהים היה לראות כיצד מרן שליט"א בז לכסף בצורה מעוררת השתאות, ואמר לו מפורשות: "לא" - אין צורך בזה! והוכיחו נכוחות כשהוא מסביר לו היטב את חשיבות לימוד התורה ואת ה'גן עדן' האמיתי שיש לאברכים, כשהוא מסיים בזעקה בוקעת מעמקי הלב: "הניח להם לאברכים להמשיך ללמוד, אל תגעו במשיחי! והזכיר את כל הדברים הנזכרים לעיל. והסכום האגדי התאדה כמובן, מסדר היום. (מאחורי הפרגוד עמ' 134)

הכח לזכות להיות אוכלי המן

שח הגה"צ רבי דב יפה שליט"א: הגאון ר' אהרן לייב שטינמן שליט"א שמסור בכל נפשו לרווחתם של אברכי הכוללים מרבה לומר שרואים בחוש גם בתקופתנו שכלפי אברכים יש הנהגה ניסית שלא כדרך הטבע הן ביחס לפרנסתם והן ביחס לחיתון הילדים, הקב"ה מנהיג את האברכים בהנהגה מיוחדת שאינה נחלתם של כאלו שעזבו את הכולל לשם פרנסה, אך זאת בתנאי שלא יכלו ממונם על מותרות ובעיקר ששימו בטהונם בה' וישליכו עליו את יתבם ולא ירבו בהשתדלויות שמבטלות מעסק התורה ואשר עומדות בסתירה לבטחון אמיתי בקב"ה. (לעבדך באמת ח"ב עמ' קל"ג)

גם בתקופות הקשות

כותב הגאון רבי אליהו שליט"א: שמעתי בשם מרן הגרא"ל שטיינמן שליט"א, כי עלינו לדעת שגם היום לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, מי שרוצה להתמסר לתורה, עליו לעכל ולהפנים כי המציאות הנורמלית שלו היא חוסר הוודאות לגבי המחר, הגזרות הכלכליות ומגמות הזדון של עויני הדת ושוטמי הישיבות אמנם מהווים נסיון לא נעים, אולם זה אינו דבר מאיים, כי לא ראיתי צדיק נעזב, המטוטלת הזו, תולעת הספק המכרסמת בשיניים חדות, זהו המצב הטבעי, רק מי שיש לו את חוסר הוודאות הנורא הזה הוא יכול לצמוח. לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן, הנסיונות להטיל מורד בקרבנו, המגמות שמבקשות כאילו לפקוח את העיניים ולהרחיק את מבטינו אל המחר, הרעיונות שכל כוונתם להרכיב על חוטמינו "משקפים של ריאליות" שיש בכוחה לזנב בנחשלים, אינה אלא הטעיה ופשע רוחני. נכון, אנו בתקופה לא נעימה, גזירות כלכליות נוראות על עולם הישיבות, ביטול שירותי הדת, רבנים אינם מקבלים משכורתם, מקוואות נסגרות, וכו', אבל המציאות הזו של חוסר ודאות, של עננים שחורים העולים באופק, של חרב חדה על צווארנו הקולקטיבי, של התפתחות חיידקים מחלישי רוח מבית, זהו המצב הטבעי, כמו במדבר, כמו אז. (וזאת התורה פר' בשלח)

שבתי בבית ה'

אברך מופלג באחת הישיבות הגדולות, שהוא ורעייתו חווים על בשרם את המצוקה הפוקדת רבים מאברכי הישיבה, הגיע למצב שבבית כמעט ולא היה דבר להכניס לפיהם ולפי הילדים העוללים הקטנים. הוא נכנס לרבנו שליט"א, ותינה לפניו שאין לו פרנסה, והוא לא יודע האם מוטל עליו חובה לחפש כולל אחר שילמד שם בפחות שטייגער מאשר בישיבה שבה הוא נמצא ולהביא טרף לביתו. שאל אותו רבנו: האם אתה חי בדחקות, ולא ידע מה להשיב, שאלו רבנו לחם יש לך, מרגינה יש לך, תפוח אדמה יש לך, וכשהשיב בחיוב, אמר לו רבנו א"כ אתה עדיין יכול להמשיך ללימוד בישיבה, וה' יהיה בעזרך. אך יצא מן הבית, ואשתו מקבלת טלפון שקיבלה עבודה נאה לה ייחלה במשך תקופה ארוכה. וכעבור יומים קיבל את המילגה מהישיבה לחודשים שעברו. (כתבי תלמידים מפי אביו של בעל המעשה)

גביר שרוצה למעט בסחורה

נשאל רבנו שליט"א מעשיר שביקש שיוכל לעבוד פחות שעות וללמוד יותר, ויהא לו אותה פרנסה, והשיב לו דבדרך העולם יש חיוב השתדלות וצריך לעבוד כך וכך שעות ביום, אלא שלבני התורה המוסרים נפשם ללימוד התורה ומשליכים אחר גיוסם כל תענוגים ומחמודות עוה"ז הם זוכים להיות מאוכלי המן בבחינת מועט המחזיק את המרובה, אבל מי שלא משליך נפשו מנגד לא זוכה לכך וצריך לעשות השתדלות הנהוגה, וצריך להגיע למצב אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה כהלל שאהב את התורה והשליך עצמו מנגד בוז יבזו לו. (הגר"מ היזרל שליט"א בקובץ היכל שמואל עמ' קנ"ט)

תורה מתוך הדחק

נשאל פעם רבנו על גביר מפורסם ממקורביו, שרוצה להקים כולל לאברכים מובחרים ביותר, ובו יקבלו מילגה גדולה מאוד, וכך יעסקו בתורה בלי מפריעים ויגדלו גדולי תורה. אמר לו רבנו, לא זו הדרך, אדרבה כדי לגדול בתורה, צריך ללמוד בתורה מתוך הדחק, ורק כך יזכו לגדול ולהתעלות בתורה, ולא מתוך הרווחה מופלגת. (כתבי תלמידים)

אברך שלא לומד את כל הזמנים

הנה כתב במשך חכמה (בשלח טז, לב) וז"ל "ההענין כי האדם אל יחשוב כי אימת יושג בפרט ותהא פרנסתו דרך נס, כשכבר הוא דבוק בדרכי ה' ומנהיג עצמו בדרך בלתי טבעי, רק אז ישליך על ה' יהבו. אבל כל זמן שלא בא לזה יחוש לנפשו. לכן אמר, בוא וראה אימתי האכיל את המן לישראל - האם לאחר קבלת התורה וקיומה, הלא תיכף "בהוציא אתכם מארץ מצרים האכלתי אתכם את המן". לכן כל איש אשר ידבנו לבו לקבל עליו עול דרכי השי"ת ותורתו, בל ידאג "מאין יבוא עזרי", כי אף לא הקשיח עדיין מלבבו כל דרכי העולם ולא הורגל בתורה, רק מטרת לבבו גלוי להיודע תעלומה כי כוונתו להתאמץ במעוז התורה, יחלצנו ה' ולא יעזבו ויזמין פרנסתו מקודש". ונשאל רבנו האם אברך שלא זוכה ללמוד את כל הארבע שעות בסדר א' ובסדר ב' האם עדיין הוא נחשב מאוכלי המן עפ"י המשך חכמה. ואמר רבנו כיון שהוא רוצה ושואף להשלים וללמוד את כל הזמן, ורק יצרו גובר עליו, אכתי הוא בכלל אוכלי המן. (כתבי תלמידים מפי הרה"ג השואל שליט"א)

נסים בזמן הזה

שאלו את רבנו: במדבר כשיצאו ישראל ממצרים יכלו להרגיש את הקב"ה, ראו ענני כבוד מלווים את מחנה ישראל, עמוד אש לפני המחנה, בארה של מרים אבל היום איך נרגיש. ענה ראש הישיבה מי שישתכל יראה גם היום. הבינו השואלים לעצמם - הנס שעם ישראל שורד למרות שהוא כמו כבשה בין שבעים זאבים, אויבים מבית ומחוץ, ההנהגה המיוחדת שיש לבני התורה וכו'. אבל בכל זאת ביקשו מראש הישיבה שהוא יתן דוגמא שרואים נסים. אמר ראש הישיבה: זה שאדם מחתן את הבת שלו עם כל ההוצאות הכלולות בכך - קנית דירה וכו' זה הנס שבנס. (מזקנים אתבונן ח"א)

טלפון ציבורי בכולל

כשעשו טלפון ציבורי בכולל פוניבז' בהתחלה אמר רבנו שליט"א שיעשו טלפון בלי מספר, שאם אברך רוצה להתקשר הביתה לשאול בשלום הבית וכדומה יהיה לו אפשרות אבל ח"ו שלא יוכלו להתקשר לכולל, אמנם במשך הזמן השתנו הדברים. (מספר גדול עמ' נ"ב)

אברך קודם

בעת שנכחו מספר עסקנים חשובים להיכנס לרבנו, ועמד שם גם אברך יקר בן עליה, וכשנשאל רבנו מנכדו את מי להכניס קודם, אמר לו ודאי שהאברך קודם לכולם. (כתבי תלמידים מפי בעל המעשה)

הלכתא רבתא לשבתא

משיעורי הגאון רבי בן ציון פלמן שליט"א

להכניס בגד שתלוי על החבל

יש לדון במהדקי כביסה שדינם כדיון כשמל"א כיון שמיוחדים לתלית כביסה רטובה. (פמ"ג סי' ש"ח א"א ס"ק ל"א) ומותר לטלטלם לצורך גופו של המהדקים כדי להשתמש בהם, או לצורך מקומם כגון שבא להוריד בגד שהיה יבש בער"ש כדי להשתמש בו. הנה אם היה תלוי על החבל בגד שהיה יבש מער"ש מותר בשבת להביאו לביתו אם חושש מפני הגנבים דהוי כשמל"א דמותר מחמה לצל אף אם אין בדעתו להשתמש בו בשבת כדאיתא בדף מ"ג א' ביצה שנולדה בשבת כופה עליה כלי בשביל שלא תשבר, ואף שהביצה היא מוקצה מ"מ מותר לעשות מעשה ולטלטל הכלי בשבילה להצלת ממונו אלא דיל"ע באופן שתלוי הבגד במהדקי כביסה אי שרי משום הצלת ממונו להסיר את המקלות שהרי כל ההיתר להסיר מהדקי כביסה כשצריך לבגד הוא מצד צורך מקומו והכא שאין צריך לבגד דהוא המקום כ"א מצד הצלת ממונו הרי נמצא שמטלטל כשמל"א משום הפסד שהרי אינו עושה שום שימוש ע"י טיטול המקלות וא"כ אפשר שיש לאסור ולא דמי להא דנתבאר לעיל (גליון פר' בא) דמותר ליטול פלייר כדי לסגור הברז דהתם לקיחת הפלייר הוי לצורך שימוש דהיינו לצורך סגירת הברז רק סיבת סגירת הברז הוא משום הפסד ממונו וזה לא איכפ"ל אבל הכא הרי כל מה שצריך את המקום שבו מונח המקלות הוא משום שרוצה להכניס את הבגד שלא יפסד וליכא בו כלל שימוש וא"כ אפשר דיהא אסור. והגרא"ל שטיינמן שליט"א אמר דגם זה חשיב צורך מקומו כיון שצריך את המקום שעליו מונח המקלות, וחשיב שיש בה שימוש להכניס את הבגד לבית, והבגד הרי מותר בטלטול וא"כ בהסרת המקל חשיב צורך ולא איכפ"ל שסיבת ההכנסה הוא משום הפסד ממונו דסו"ס עצם ההכנסה הוה שימוש וא"כ שרי להסיר את המקלות כדי לקחת את המעיל. (עמ' רס - רסא)

יומא דהילולא – הגאון הגדול רבי ירוחם יהודה לייב פרלמן זצ"ל ה'אור גדול' ממינסק נלב"ע ז' שבט תרנ"ו

בכתבי תלמידי רבנו הצטברו מספר עובדות שסיפר רבנו בכמה הזדמנויות על הגדול ממינסק, והבאנו כאן מה שהגיע לידינו

הסכמה שלא ניתנה לחזון איש

שח רבנו [בשם רש"י גריינמן זצ"ל], כשהחזון איש עמד להוציא את ספרו הראשון בשנת תרע"א על או"ח קדשים והל' נדה, שלח את הספר לגדול ממינסק כדי לקבל הסכמה כהמנהג שנהגו שלא מוציאים ספר בלי הסכמה. החזיר הגדול ממינסק את הספר, ואמר "ספר שכותב כמו ראשון אינני יכול לתת הסכמה". וכששמע את זה החזון איש, אמר א"כ אין לך הסכמה גדולה מזה. (כת"ת)

זהירות משקר

שח רבנו, שמעתי מעשה שהיה אחד במינסק שהיה מגלח בתער, ולפני שמת מחמת חוליו, עבר זמן ניכר שלא הספיק להתגלח, וממילא התחיל כבר שער זקנו לצמוח, וצויה הגדול ממינסק שיגלחו את זקנו קודם קבורתו שלא יבוא לעולם האמת עם שקר. (מאחורי הפרגוד עמ' 453)

לא להשתעמם

מסופר על הגדול ממינסק שהיה אומר לבנותיו שיעסקו בכל מלאכה ובלבד שלא יתבטלו. ובזה השיב רבנו לאברך ששאל כיצד לרומם את אשתו ביראת שמים. ואמר רבנו שצריך לדאוג בראש ובראשונה שהיא לא תהא משועממת. ושתעשה איזה דבר חסד שיתן לה סיפוק רוחני וכדברי חז"ל בכתובות נ"ט (מאחורי הפרגוד עמ' 363 וראה בס' הגדול ממינסק עמ' 153)

יומא דהילולא – הגאון רבי יוסף ישראלזון זצ"ל נלב"ע י' שבט תשס"ט

הגאון ר' יוסף היה שכנו של יבדלח"ט רבנו שליט"א, ומכיון שהגר"י היה חתנא דבי נשיאה של מרן הגר"ש אלישיב זצ"ל היה שליח לענייני הציבור והיחיד בין ההרים הגדולים הללו, והכל עשה בהשקט ובצינעא באופן מופלא ומוסתר מעין כל.

נסתרים דרכי ה'

סיפר רבנו: כשהגאון ר' יוסף ישראלזון זצ"ל היה ילד בן תשע בברנוביץ, ושלחו אותו הרשעים הארורים לסיביר! וכל העיר בכו אחריו, אוי וויי, ילד קטן נשלח לסיביר. אך מה היה בסוף, כל אלו הבוכים – ה' יקום דמם, והוא זכה להינצל ולהקים בית גדול, - חתנא דבי נשיאה של מרן פוסק הדור זצ"ל. נפלאים דרכי השי"ת, מי שגזור עליו שיחי' אין מעצור מלהושיעו. (פרי חיים)

וקמת ועלית

וכשנשאל פעם הרב ישראלזון שדירתו היתה קומה אחת מעל רבנו, שאלה קשה בדיני נפשות, ואחר שהתלבט טובא ולא הגיע להכרעה, הציע הרב ישראלזון שמן הראוי לעלות אל הגרא"ל שטיינמן שיכריע בנדון, וכונתו לכך שהוא ירד קומה אחת למטה... (ומתוך האור בראשית ב' עמ' שני"ד. ועיין סוטה י' ע"א עה"פ הנה חמיד עולה תמנתה)

© העלון יוצא ללא מטרת רווח, ואפשר לצלם לזיכוי הרבים בלבד.

להערות הארות הוספות מנויים ורעיונות ניתן לפנות keailtarog@gmail.com

לתרומות הנצחות והפצה ניתן לפנות בי-ם 0527680034, בבני ברק ל 0548467367 בשעות בין הסדרים

לעילוי נשמת הרבנית זרהבה גולדה לוינ' ע"ה בת הר"ר פישל הכהן ז"ל